

DÉLMAGYARORSZÁG

81. évfolyam, 113. szám
1991. május 16., csütörtök

ALAPÍTVÁ: 1910-BEN

Havi előfizetési díj: 185 forint
Ára: 7,40 forint

Először az utolsó úton

Egyesület-leltár – Bűnügyek nyomában – Szezon végi színi mérleg – Olvasóink írják – Újmódi Babel

Szakértők megállapítása szerint a kuvaiti olajfinomítókból keletkezett károk, és az ezekről eredő környezetszennyezés kisebb a vártnál. Derűsebb jelentések érkeztek a Kuvaitban és Szaud-Arábiában égő olajkútak eloltásának lehetőségeiről is, valamint a tengerbe ömlött olaj pusztításának mértékéről. A tűzoltók arra számítanak, hogy augusztus végéig sikerül eloltani a közel hatszáz égő olajkutat.

Tegnap hivatalos látogatásra Moszkvába érkezett Csiang Cö-min, a Kínai Kommunista Párt főtitkára. Szovjet részről a látogatás előtt többször is megerősítették, hogy Moszkva Kína elválaszthatatlan részének tekinti Tajvant, s ezzel kapcsolatban támogatja a pekingi egyesítési törekvéket.

Mától Lettországbann is kárpótlásban részesülhetnek államotított ingatlanjaikért a volt földtulajdonosok és leszármazottaik. A Lett Legfelsőbb Tanács határozata alapján a kárpótlási igényeket egy éven belül kell benyújtani. Szakértők véleménye szerint az államotított földekért járó kárpótlás összege elérheti a 900 millió rubelt.

A jövő évtől szűnjön meg az általános hadkötelezettség és csökkentés a hadikiadásokat – ennek érdekében kezdeményezett tegnap aláírásgyűjtést az Alba-kör. Amint a katonai szolgálatot megtagadók sajtótájékoztatóján elhangzott, ha az Országgyűlés nem teljesíti követeléseiket, akkor népszavazás kiírásáért folyamodnak majd.

Az Európa Tanács szervezésében háromnapos nemzetközi tanácskozás kezdődött Budapesten, a politika és az állampolgárok címmel. A konferencia több száz résztvevőjét Szabad György, a Magyar Országgyűlés elnöke köszöntötte.

Kárpótlási előkészületek

A Kárpótlási Hivatal egyelőre csak „eredeti” funkcióját gyakorolja, azaz az 1945 és 1963 között politikai okokból üldözött emberek rehabilitációjával foglalkozik. Az „egyszerű” tulajdoni sérelmek jóvátetele csak a kárpótlási törvény esetleges

hatályba lépése után tartozik majd a kormányzatszervre.

Tütös Sándor, a hivatal vezetője az MTI érdeklődésére szerdán elmondta: készülnek a törvény életbe lépésére. A megyei kurrendezési hivatalok a hivatalos kihirdetést követően azonnal

elkezdhetnek működni. A kárpótlási jegyek nyomtatását is csak a törvény elfogadása után lehet majd megrendelni.

Franciaországnak új miniszterelnöke van

Saját kérésére felmentették tisztségéből Michel Rocard eddigi miniszterelnököt – jelentette be az Elysée-palota tegnap délután hivatalosan is a hírt. Az elmúlt napon valamennyi fontosabb párizsi lap, minden televíziós híradó, és hírek sugárzó rádióadó bőbeszédű terjedelemben taglalta a kiszivárgott lemondási szándékot. A várakozásoknak megfelelően a

francia minisztertanács szerdai ülésén ez be is következett.

Rocard utódjául Francois Mitterand elnök az 57 éves Edith Cressont, az európai ügyek volt miniszterét bízta meg a kormányfői teendőkkel.

Hírek szerint Cresson asszony pártfüggetlen politikus, és mátol Franciaország történetében az első nő a miniszterelnöki székben.

Látogatás a szent helyeken

Keresztény vagyok, természetes hát, hogy ha eljövök a Szentföldre, akkor felkeresem Betlehemet is. Örömmel láttam, hogy az egyszerű emberek itt felekezetre való tekintet nélkül békében tudnak egymás mellett élni – így összegezte szerda délelőtti élményeit Antall József miniszterelnök, aki hivatalos izraeli látogatásának utolsó napján a zsidó, az iszlám és a keresztény vallás évezredes szent helyeivel ismerkedett.

A jeruzsálemi óvárosban tett séta során elsőként a Sírátófalnál, a vallásos zsidók legszentebb imahelyén időzött a magyar kormányfő. Innen az al-Aksza mecsetbe, az iszlám hívők Mekka és Medina után legnagyobb becsben tartott zarándokhelyére vezetett az útja.

A Via Dolorosán, Jézus utolsó földi útján haladva a Szent Sír templomba is ellátogatott a küldöttség.

EGY BIBLIOTÉKA – ÉS A VÁROS ESÉLYEI

Az ötlet eredetileg az Osztrák Köztársaság külügyminisztériumában született meg, másfél évvel ezelőtt: jó lenne, ha Magyarország valamelyik egyetemén könyvtárral segíthetnék a germanisztikai tanszék munkáját. Amilyen az életrevaló ötletek természete, az alap gondolat fejlődött, s megszületett az egymillió schilling alapítási értékű osztrák könyvtár. Könyvtárolmánya korántsem csak a germanisztika, hanem sok más tudományág kötetéből áll össze. A világszerte elismert osztrák tudományosság hagyományos rangos diszciplínái, a történelem, a filozófia, a pszichológia, a művészettörténet, a zeneelmélet, a földrajz és más tudományágak produktumai ezentúl Szegeden is hozzáférhetők.

Hogy miért éppen itt? A választás szempontjai között minden bizonnyal ott volt a JATE német tanszékének, az ottani tudományos és oktató munkának az elismerése. Másrészt az alapítók az a törekvése, hogy a Magyarországon létesítendő osztrák könyvtár amolyan Bécsből keletre tolt központja legyen az

Ma adják át az osztrák könyvtárat

A szegediek szeretik, ha a régió központjaként emlegetik a várost. Az érvrendszer, hogy tudniillik miért tolhat be Szeged ilyen szerepet, most hatáson elemmel gyarapodik: ma, csütörtökön ünnepélyes külsőségek között osztrák könyvtárat adnak át a József Attila Tudományegyetemen, amelynek értékei minden bizonnyal a tágabb régiót is gazdagítják.

osztrák tudományosságnak és kultúrájának – egybeesett a szegedi tudományegyetem és a város irányítóinak ambíciójával. E szerint a dél-kelet-európai régió egyik szellemi központja legyen ez az egyetemi város.

Mindaz, amit a ma átadandó könyvtár működése mellett elképzelt az alapítók és a szegedi egyetemi emberek, nagyon biztató: itt valóban kialakulhat olyan centrum, amely az e tekintetben egészségesnek látott monarchia-kori viszonyokra emlékeztet. Azok között a viszonyok között ugyanis természetes volt, hogy a vidéki nagyvárosokban is összpontosulhatnak tág

körre kisugárzó szellemi erők. A tervek szerint nemcsak a könyvtár további fejlesztését finanszírozzák az osztrákok, hanem itt rendezendő tudományos és művészeti események sorát. Rendszeressé kívánják tenni a tudományos szimpóziumokat, finanszírozva az osztrák és más nemzetiségű szaktudósok részvételét; irodalmi és egyéb művészeti (film-, képző- és színházművészet, stb.) rendezvényekre meghívják alkotókat. S mindezen alkalmakra a mi szomszédainknak, jugoszláviai, romániai érdeklődőknek és tudósoknak sem kellene hosszasan utazni... A könyvtár mellé nemzetközi tudományos és

művészeti eseménysorozat rendelődik. Az egyetem (ahol e láncreakció valamely szakaszán akár önálló osztrák tanszék alakulhat egy majdani germanisztikai intézet kereteiben, ahova védőoktatók jöhetnek, s cserébe az itteniek mehetnek), a város és a tág régió kétségtelen hasznára.

Ez a folyamat tulajdonképpen elkezdődött: május elején Werfel-szimpozium volt az egyetemen, kiállítást rendeztek az iró születésének centenáriuma. Dr. Csúri Károly tanszékvezető egyetemi docenstől a föntieknek kívül azt is megtudtam, hogy szeptemberben Paul Celan-konferenciával folytatódik a könyvtár létehez is kapcsolható eseménysor.

A mai ünnepélyes átadásra az alapítókat képviselő osztrák vendégek mellett Szegedre várják az újvidéki és a temesvári egyetem rektorát is. Vagyis az Egyetemi Könyvtárban elhelyezett osztrák gyűjtemény nemzetközi kapcsolatteremtő hatása az első pillanattól érzékelhetővé válik.

(sulyok)

Szabad versenyes szocializmus

Az eredeti tőkefelhalmozás korát éljük – mutat körbe némi maliciával ismerősöm, miközben a kiadós májusi eső után az egyik újszegedi villasoron sétálgatunk. A levegő tiszta, jólesik belőle nagyokat szippantani; az egymást váltó izléses és izléstelenül hivalkodó házak, paloták, várak apolt kertjeiben frissen vágott a pázsit, szép az illata. Beszélgetőpartnerem jól értesült, esmeri majd az összes tulajdonost. Tudja, ki közülük régi szegedi polgárcsalád sarja, ki „gyüttmönt”, ki egyetemi ember, vagy feltörekvő újjazdag, kereskedő, libatömő, paraszt. Emez család mindig is jómódú volt, de „sehonnai”; a lányt aztán hozzáadták egy tudományos kutatóhoz, s lón rang, pénz, paripa, (fegyver nem), s külföldi utak. Amaz ezzel kötött szövetséget, ez azt zsarolta meg... Lassan beavatódok az általa vélt, vagy valóban létező szegedi lobbik-maffiák világába, megismerhetem azok természetrajzát. Ismert jogászok, régi és új rendszerbeli politikusok, közéleti emberek nevei röpködnek a levegőben, valamint néhány ázott szárnny veréb és egy magányos fekete terítő is.

„Vannak bizonyítékaid?” – kérdezem egykedvűen, és szándékosan nem használom a marxista terminológiát. Biztos vagyok benne, hogy nincsenek, abban azonban nem, hogy csupán provokál. Nem úgy, hogy „ezt írd meg”; annál finomabban. A szabad versenyes kapitalizmusról beszél, ahová íme néhány évszázados késéssel mi magunk is eljutottunk volna, s amelynek – szerinte – kétségtelenül vannak áldásai. Én az „eredeti elszegényedésről” ejtek néhány szót, nem túl sok meggyőződéssel, mert látom, nem értjük egymást. Mondataink elcsorognak egymás mellett, mint egy állomáson a Pestre kúszó, s az onnan Porlód felé tartó koszos személyvonat.

Kezd unalmassá válni a beszélgetés, egyre kevésbé érdekel, hogy a régi rendszer arisztokratái közül ki hova mentette át magát, hogy az újak mennyire éhesek, milyenek a módszereik. Új, követhetetlenül kusza, a pillanatnyi érdekek diktálta összefonódásokról, a mások és más cégek belügyeibe való gátlástalan beavatkozásról, megfellebbezhetetlen ítéletekről, erős emberekről, gyenge gazemberekről folyik tovább a disputa – tárgyiszűrű légkörben, a kölcsönös tisztelet és az egyoldalú jólinformáltság szintjén. Körülbelül úgy, és arról, mint ezelőtt öt esztendője, a szocializmus idején.

Közben végigértünk a villasoron. A járda egy része fősziárad, itt-ott még kerületünk kell néhány pocsolját. „Hát, ezeket a cikktémákat tudtam ajánlani” – mondja ismerősöm. Kezet rázunk, majd beszáll vadonatúj Opeljébe, és huss! elsuhan.

Alkonyodik, a májusi eső alaposan lehűtötte a vastag, nehéz alföldi levegőt, összehúzó magamon a kabátomat. Fázom.

Sandi István

SZÁZÉVES PÁPAI ENCIKLIKA

Emlékezés az évfordulón

Száz évvel ezelőtt jelent meg XIII. Leó pápa Rerum novarum, azaz Új dolgokról kezdetű enciklikája. Az 1891. május tizenötödiki esemény évfordulója alkalmából tegnap tudományos emlékülést tartottak a Hittudományi Főiskolán.

Az emlékülés előadói közül Pál József docens (SZOTE) a Rerum novarum alapvető tanításairól szóló emlékeztetőjében XIII. Leó enciklikájának haladó vonásairól, az egyház és a modern világ kibékítését célzó törekvéseiről szólt, s megemlítette azt is: nem véletlen, hogy az évforduló esztendőjét II. János Pál a keresztény szociális tanítás évének nyilvánította.

Lotz Antal tanár (Hittudományi Főiskola) a Rerum novarum keletkezésének és hatásának egyháztörténelmi vonatkozásai címmel tartott referátumában többek közt arról beszélt, miért s miben jelentett újat az egyház szociális kérdések, szociális problémák felé fordulása.

Máté-Tóth András adjunktus (Juhász Gyula Tanárképző Főiskola) előadása Katolikus antimodernizmus egykor és ma címmel hangzott el. Ebben többek közt kifejtette, jóllehet a pápai enciklika a modern Európa társadalmi gondjait először emelte témává, azok szemléletmódjában ugyanúgy föllelhetőek voltak a fejlődés irányát, a demokrácia mibenlétét föl nem ismerő clemek, ahogy ez a mai egyház

szemléletében is tapasztalható. Farkas Beáta adjunktus (JATE) a katolikus szociális tanítás gazdaságtudományáról szól. „A nyolcvanas években fölmerült a gazdaságtudomány művelésének szükségessége. Mind a piaci mechanizmusok, mind az állam gazdasági és szociális tevékenységére bizonyos problémákat képtelen megoldani. Főként a környezetvédelem területén szembetűnő ez, ahol a piac szerepe nem érvényesülhet” – mondta többek közt.

Kukovecz György adjunktus (JATE) a szociális problémák latin-amerikai megközelítéséről referált. Kiemelte az egyház szegények melletti elkötelezettségét, elhatárolódását a diktatórikus rendszerektől, s a felszabadítás-teológiát, mint meghatározó ideológiai áramlatot.

Besenyi Sándor adjunktus (SZOTE) Strukturaváltás, munkanélküliség, segítségnyújtás címmel főként napjaink itthon is egyik égető problémája, a munkanélküliség témakörére egyszerűsítve kapcsolódott az egyetemi enciklika évforduló-jához.

Az emlékülés záró részében az előadók és résztvevők megvitatták az elhangzottakat.

B. T.

A kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás is lehet kényelmes!

A PROVIDENCIA Osztrák-Magyar Biztosító Rt. szeretné megkímélni Önt az utánjárástól. Ezért a postai levélkézbesítők és a PROVIDENCIA üzletkötői a lakásán keresik fel Önt, de természetesen rendelkezésére áll az ország 3200 postahivatala is.

Ha minket választ – a napi postával megérkezik a kötelező biztonság:

a PROVIDENCIA

R